

Preciserande riktlinjer för tillämpning av skolskjutsprinciperna

Administrativ klarhet och beslutsfattandets samstämmighet

I fattandet av skjutsbeslut i enlighet med skjutsprinciperna finns det en klar ordning för genomförande. Beredningen av lagstadgade skolskjutsar (3 km/5 km) inleds i mars och besluten fattas senast i maj. Tidpunkten för beredningen av prövningsbaserade beslut beror på tidpunkten för när ansökningarna inlämnats, men man kan inte inleda fattandet av beslut innan de lagstadgade förmånerna färdigställts. Beredningen av en ny prövningsbaserad förmån kommer under läsåret 2026–2027 sannolikt att infalla under sommarperioden och början av hösten, efter beredningen och besluten av lagstadgade skjutsförmåner.

Villkoret för skjutsförsöket är att det inte förorsakar ordnande av tilläggsskjutsar eller tilläggskostnader, så man ska inte avvika från den ovan beskrivna beslutsordningen. Om det dock flyttar en ny elev till skjutsområdet ska elevens rättighet till skolskjuts förverkligas. Detta kan leda till hävning av prövningsbaserade beslut och det att sökande placeras på en eventuell väntelista.

Prövningsbaserade skolskjutsbeslut behandlas alltid i den tidsordning som de inkommer till systemet. Dock, beroende på placeringen av den ansökta skjutsen, inverkar skjutskapaciteten som blir över efter ordnandet av lagstadgad skjuts mer än tidpunkten för inkommandet på beviljandet av förmånen. Om två sökande ansöker om förmånen från samma riktning, avgör ansökningens inkomstordning.

Genomförandet av skjuts som prövningsbaserad förmån är villkorlig gentemot ändringar i lagstadgat skjutsbehov samt också gentemot uppfyllandet av den sökandes skjutskriterier. Den sökande ska utan dröjsmål meddela om ändringar som inverkar på förmånen.

Likvärdighet

Likvärdigheten mellan elever i motsvarande situation förverkligas inte till alla delar. Detta beror på att skjutsrutterna och skjutstiderna, kostnaderna, fyllningsgraden av fordonen samt antalet elever som ska skjutas varierar betydligt på olika håll i staden och på olika rutter.

I enlighet med 32 § i lagen om grundläggande utbildning kan som ett alternativ till fri transport vara att ett tillräckligt understöd beviljas för transport eller ledsagande. Nämnden drar riktlinjen att understöd för ledsagande tillämpas vid skjutsar för växelboende.

Kostnadskonsekvenser och den ekonomiska hållbarheten av verksamheten

Skolskjutskostnader som uppkommer av växelboende innefattas inte i nuvarande budget och det är inte i detta planeringsskede möjligt att exakt bedöma kostnadskonsekvenserna. Att ordna skjutsar som anknyter till växelboendearrangemang på ett ekonomiskt hållbart och ändamålsenligt sätt förutsätter lagstiftningsmässiga ändringar.

Definition av oskälig tilläggskostnad eller väsentlig ökning av kostnaderna

Med oskälig tilläggskostnad eller väsentlig ökning av kostnaderna avses en situation där ändringen av skjutsarrangemanget förorsakar för kommunen en betydande och fortgående tillökning i skjutskostnaderna jämfört med det nuvarande systemet.

Följande principer tillämpas i bedömningen:

- Tillväxt i euro: kostnadsökningen överskrider 10 % av kostnadsnivån från nuvarande motsvarande skjutsarrangemang eller medför på årsnivå en betydande tilläggsutgift (till exempel flera tiotals tusen euro).
- Inverkan på hela systemet: ändringen förutsätter ordnandet av en ny skjutsrutt, tilläggsmateriel eller separat skjuts.
- Upprepadhet: kostnaden är inte en engångsföreteelse utan upprepad och utvidgas till flera elever eller rutter.
- Proportionalitet: kostnaden bedöms i förhållande till antalet elever som skjutsas och till nyttan som uppnås.
- Inverkan på det ekonomiska värdet: kostnaden kan inte täckas med den nuvarande budgeten utan tilläggsanslag.

Nämnden drar riktlinjen att kostnaderna kan anses vara oskäliga om ovan nämnda kriterier fylls.

Skjuts av en Lovisaelev till Lappträsk eller Mörskom

Premissen är att kommunen ordnar skolskjuts i enlighet med närskoleprincipen till kommunens eget servicenät.

Skjuts till en annan kommun (till exempel till Lappträsk eller Mörskom) kan endast ordnas om alla följande kriterier fylls:

- eleven har lagenligt rätt till skolskjuts
- placeringen i en annan kommun baserar sig på motiverad och godkänd orsak (till exempel särskild grund relaterad till ordnande av undervisningen)
- skjutsen kan ordnas genom att dra nytta av befintliga rutter utan betydande tilläggskostnad
- arrangemanget försvagar inte funktionen eller säkerheten av andra elevers skjutsar.

Om ovan nämnda villkor inte fylls ordnas inte skjutsen till en annan kommun utan vårdnadshavaren ansvarar för skjutsen.

Barnets fördel och vardagens smidighet

Barnets fördel och skoldagens smidighet förutsätter att skolskjutsarna är förutsägbara och skäligen för alla elever som ska skjutas. Barnets fördel och vardagens smidighet kan försvagas för dem som är lagstadgat berättigade till skolskjuts om skjutsarna blir oregelbundna.

Till exempel i en beställd skjuts förlängs skjutstiden med uppskattningsvis tio minuter vid fall av en cirka fem kilometer lång ruttavvikelse i en riktning. Detta innebär att ifrågavarande rutts första elev som plockas upp varannan vecka avhämtas cirka tio minuter tidigare och på eftermiddagen slutar skjutsen på motsvarande sätt cirka tio minuter senare.

Skjutsarnas säkerhet

Varierande skjutsrutter och skjutstider samt varierande avhämtningsställen ökar behovet för ansvar och planering för trafikidkaren, eleverna som skjutas och vårdnadshavare för att skjutsarna kan genomföras på ett säkert och smidigt sätt.

Definitionen för en betydande ruttavvikelse

Med en betydande ruttavvikelse avses en ändring som inverkar väsentligt på skjutsens längd, förutsebarhet eller säkerhet.

I bedömningen används följande kriterier:

- Tidsinverkan: skjutsiden blir över 10 minuter längre i en riktning.
- Avståndsinverkan: rutten blir över 5 kilometer längre i en riktning.
- Inverkan på de andra eleverna: skjutstiderna för flera elever blir längre eller tidtabellerna ändras väsentligt.
- Regelbundenhet: avvikelsen förorsakar oregelbundna avhämtnings- eller returtider.

- Säkerhet: rutförändringen ökar trafiksäkerhetsrisker eller gör skjutsarrangemanget mer komplicerat.

Om ett eller flera av ovan nämnda kriterier fylls kan avvikelser anses vara betydande.

Konsekvenser som man måste förbereda sig på

I verksamheten ska man förbereda sig på följande eventuella konsekvenser:

- negativ respons från de vårdnadshavare vilkas barn inte får skolskjuts
- negativ respons även från vårdnadshavare av de elever som primärt är berättigade till skolskjuts, ifall skolresan blir tidsmässigt längre eller skjutsens tidtabell varierar med alternerande veckor
- eventuella klagomål hos förvaltningsdomstolen
- konsekvenser på gymnasisters och självbetalande elevers skjutsarrangemang.